

Liber

Que in deo ad aliqd dicunt: nō fm subam dici: nec tñ esse accidētia: sed relatiua incommutabilia. **Ca. V**

In deo autē nihil quidē fm accidēs dicitur: qz nihil in eo mutabile ē: nec tñ omne qd dicitur fm subam dicitur. **Dicitur** em̄ ad aliqd: sicut p̄r ad filiū: et filius ad p̄rem: qd nō ē accidēs: qz et ille sp̄ p̄r: et ille semp̄ fili⁹: et nō ita semp̄ q̄si ex q̄ nat⁹ ē fili⁹: vt ex eo q̄ nunq̄ desinat eē filius: p̄r nō desinat eē p̄r. sed ex eo q̄ semp̄ natus ē fili⁹: nec cepit vnq̄ esse filius. **Qd** si aliqui eē cepisset: aut aliqui eē desineret fili⁹ fm accidēs diceret. **Si** vō qd dicitur p̄r ad seipm̄ diceret: nō ad filiū: et qd dicitur filius ad seipm̄ diceretur nō ad p̄rem fm subam diceretur et ille p̄r: et ille fili⁹. **Sz** qz et p̄r non dicitur p̄r nisi ex eo q̄ ē ei fili⁹: et fili⁹ non dicitur nisi ex eo q̄ habet p̄rem: nō fm subam hec dicuntur: qz nō q̄sq̄ eorū ad seipm̄ s̄ ad inuicē atq̄ ad alterutq̄ ista dicuntur: neq̄ fm accidēs: q̄a et qd dicitur p̄r et qd dicitur filius: eternū atq̄ in cōmutabile ē eis: q̄ obrem quib⁹ diuersus sit patre esse et filiū esse: nō est tñ diuersa suba: qz hō nō fm subam dicitur: s̄ fm relatiuū: qd tñ relatiuū nō ē accidēs: qz nō est mutabile.

An ingeni⁹ quod p̄r dicitur: possit inter illa accipi quā ad seipm̄ et substantialiter dicitur. **Capitulum VI**

I autē huic sic purat resistendū eē sermōni: qz p̄r quidē ad filiū dicitur: et fili⁹ ad p̄rem: ingeni⁹ tñ et geni⁹ ad seipm̄ dicitur: nō ad alterutq̄. **Nō** em̄ hoc ē dicere ingeni⁹ quod ē p̄rem dicere: qz et si filiū nō genuisset: nihil phiberet eū dicere ingeni⁹: et si gignat quib⁹ filiū: non ex eo q̄sq̄ ingeni⁹ est: qz geni⁹ hoies ex alijs homib⁹ gignūt et ipi alios. **In**quit ḡ: p̄r ad filiū dicitur: et filius ad p̄rem: ingeni⁹ autē ad seipm̄ et geni⁹ ad seipm̄ dicitur. **Et** ideo si q̄cquid ad seipm̄ dicitur fm subam dicitur. **Diuersum** ē autē ingeni⁹ esse et geni⁹ esse: diuersa iḡ suba ē. **Hoc** si dicūt nō intelligūt de ingeni⁹ quidez aliquid se dicere quod diligenti⁹ p̄tractādus sit: qz nec ideo q̄sq̄ p̄r: qz ingeni⁹: nec ingeni⁹ ideo qz p̄r: et p̄terea nō ad aliqd: s̄ ad se dici putat ingeni⁹. **Genitū** vō mira cecitate nō aduertūt dici nō posse: nisi ad aliqd. **I**do quippe filius qz geni⁹: et qz fili⁹ vtiq̄ geni⁹. **Sicut** autē filius ad p̄rem: sic geni⁹ ad genitorē refertur: et sicut p̄r ad filiū: ita genitor ad genitū. **I**deoq̄ alia notio ē qua intelligit genitor: alia qua ingeni⁹. **Nam** quib⁹ de p̄re deo vtrūq̄ dicitur: illud tñ ad genitū: i. ad filiū dicitur: qd nec illi negat: hoc autē qd ingeni⁹

dicitur: ad seipm̄ dicitur phibent. **Dicitur** ḡ: Si aliquid ad seipm̄ dicitur: p̄r: quod ad seipm̄ dicitur non potest filius: et q̄cquid ad seipm̄ dicitur fm suba dicitur: et ad seipm̄ dicitur ingeni⁹: quod dicitur nō p̄r filius: ergo fm subam dicitur ingeni⁹. **Quod** filius qz dicitur nō potest: nō ē eiūsdē substantie. **Cui** versutie r̄idēt ita: vt ipi cogantur dicere fm qd sit equalis p̄r fili⁹: vtrū fm id quod ad se dicitur: an fm id quod ad p̄rem dicitur. **Non** em̄ fm id quod ad p̄rem dicitur: qm̄ ad p̄rem filius dicitur: ille autē non filius sed p̄r est: qz nō sic ad se dicitur p̄r et filius: quō amici aut vicini. **Relatiue** q̄ppe amic⁹ dicitur ad amicū. **Et** si equaliter se diligunt eadē in vtroq̄ amicitia ē. **Et** relatiue vicinus dicitur ad vicinū: et qz equaliter sibi vicini sunt: quantū em̄ iste illi: tantū et ille huic vicinat: eadē vtroq̄ vicinitas. **Quia** vero filius nō ad filiū relatiue dicitur: s̄ ad p̄rem: non fm hoc qz ad p̄rem dicitur: equalis est fili⁹ patri: restat vt fm id equalis sit quod ad se dicitur. **Quicquid** autē ad se dicitur fm subam dicitur. **Restat** ergo vt fm subam sit equalis. **Eadem** ē iḡ vtriusq̄ substantia. **Cū** vero ingeni⁹ dicitur pater: nō qd sit: s̄ qd nō sit dicitur. **Cū** autē relatiuū negatur: nō fm subam negat: qz ipm̄ relatiuū nō fm substantiā dicitur.

Quid in quibus locutionib⁹ valeat negatiua particula qua aliquid non quod sit: s̄ quid non sit ostenditur. **Ca. VII**

De exemplis planū faciendū ē. **Ac** p̄mū videndū ē hoc significari cū dicitur geni⁹: quod significat cū dicitur filius. **I**deo em̄ fili⁹: qz geni⁹: et qz filius: vtiq̄ geni⁹. **Quod** ergo dicitur ingeni⁹: hoc ostenditur qz nō filius: sed geni⁹ et ingeni⁹ cōmode dicitur: filius autē latine dicitur: sed in fili⁹ vt dicat nō admittit loquēdi cōsuetudo. **Nihil** tñ intellectui demit si dicatur nō fili⁹: quē admodū etiā si dicatur nō geni⁹: p̄ eo qd dicitur ingeni⁹ nihil aliud dicitur. **Sic** em̄ et vicin⁹ et amicus relatiue dicitur: nec tñ potest inuicinus dici: quō dicitur inimic⁹. **Obrem** nō ē in rebus considerandū quid vel sinat vel nō sinat dici vsus sermonis nr̄i: sed quis rex ipa rū intellect⁹ eluceat. **Nō** ergo iā dicamus ingeni⁹: quib⁹ dici latine possit: s̄ p̄ eo dicam⁹ nō geni⁹ qd tantū valet. **Non** ergo aliqd dicimus qz nō filiū. **Negatiua** porro ista pericula nō id efficit vt qd sine illa relatiua dicitur eadem p̄posita substantialiter dicat: s̄ id tñ negatur: quod sine illa aiebatur: sicut in ceteris p̄dicamentis: velut cū dicim⁹: hō est: substantiā designamus. **Qui** ergo dicit nō homo ē: nō aliud genus p̄dicamenti enūciat: s̄ tantū

illud negat. Sicut ergo scdm substantiā aio homo est: sic scdm substantiā nego cum dico: nō homo est. Et cū querit quātus sit: et aio q̄ drupedalis est: id ē quattuor: pedū: scdm quātitatē aio: q̄ dicit nō quadrupedalis ē: quātitatē negat. Candidus est: scdm qualitātē aio non candidus est: scdm qualitātē nego. Pro pinquus est: scdm relatiuū aio: nō p̄pinquus est: scdm relatiuū nego. Scdm situm aio: cū dico tacet: scdm situm nego: cum dico non iacet. Scdm habitum aio: cum dico armatus ē scdm habitum nego: cum dico non armatus ē. Tantundem autem valet si dicam inermis ē. Scdm tempus aio: cum dico hesternus est: secundū tempus nego: cum dico non hesternus est. Et cum dico rome est: scdm locum aio: et scdm locum nego: cū dico non rome est. Secundū id qd̄ est facere aio: cū dico cedit: si autem dicam nō cedit: scdm id quod est facere nego: vt ostendam non hoc facere. Et cū dico vapulat: scdm pd̄dicamentū aio: quod pati vocatur: et scdm id nego: cum dico non vapulat. Et omnino nullum pd̄dicamentū genus ē scdm qd̄ aliquid aire volumus: nisi vt scdm id ipm pd̄dicamentum negare conuincamur: si p̄ponere negatiuā pticulā voluerimus. Que cum ita sint: si substantialiter airem: dicendo filius: substantialiter negarem: dicendo non filius. Quia vero relatiue aio: cum dico filius est: ad patre refero: relatiue nego: si dico nō filius est. Ad parentem enim eandem negationem refero: volens ostendere q̄ ei parens non sit. At si quantum valet qd̄ dicitur filius: tantundem valet qd̄ dicitur genitus: sicut p̄locuti sumus. Tantundem ergo valet qd̄ dicitur non genitus: q̄tum valet qd̄ dicitur nō filius. Relatiue autē negamus dicēdo non filius: relatiue igitur negamus dicēdo nō genitus. Ingenitus porro quid est nisi nō genitus? Nō ergo recedit a relatiuo pd̄dicamēto: cū ingenitus dicitur. Sicut em̄ genitus nō ad seipm̄ dicitur sed q̄ ex genitore sit: ita cū dicitur ingenitus: nō ad seipm̄ dicitur: sed q̄ ex genitore non sit ostēdit. In eodē tñ pd̄dicamento qd̄ relatiuum vocat: vtraq̄ significatio vertit. Quod autē relatiue pn̄ciat: nō indicat esse subam. Ita q̄uis diuersum sit genitus et ingenitus: nō indicat diuersam subam: q̄ sicut filius ad patrem: et nō filius ad nō p̄rem referit: ita genitus ad genitorē: et nō genitus ad nō genitorē referatur necesse est.

¶ In trinitate deitatis quicqd̄ ad se dicit vnaqueq̄ p̄sona indifferens atq̄ cōmune sit: et vnam significet eandemq̄ subam.

¶ VIII.

¶ Propter illud p̄cipue teneamus quicqd̄ ad se dicit p̄stantissima illa diuina sublimitas subalter dicit. Ad autē ad aliqd̄ nō s̄balit: s̄ relatiue: tantūq̄ vim eē eiusdem s̄be in p̄ter filio et sp̄s̄sancto: vt quicqd̄ de singulis ad seipos dicit: nō pluraliter: s̄ singularit̄ accipiat. Quēadmodū em̄ p̄ de⁹ ē: et fili⁹ de⁹ est: et sp̄s̄sc̄tus de⁹ est: qd̄ s̄ in s̄bam dicit nemo dubitat: nō tñ tres deos: s̄ vnū deū dicim⁹: eā ipam p̄stantissimā trinitatē. Ita magn⁹ pater magn⁹ fili⁹: magn⁹ sp̄s̄sc̄tus: non tñ tres magni: s̄ vn⁹ magn⁹. Nō em̄ de p̄e solo: sic illi p̄uerse sentiūt: s̄ de p̄e et filio et sp̄s̄sc̄to scriptū est. Tu es de⁹ sol⁹ magn⁹: et bon⁹ p̄: bon⁹ filius: bon⁹ et sp̄s̄sc̄tus: nec tres boni: s̄ vn⁹ ē bonus: de q̄ dicitū ē. Nemo bon⁹ nisi sol⁹ d̄s. Etei d̄is Iesus ne ab illo q̄ dixerat m̄gr bone: tāq̄ hoīem p̄pellās: s̄m hoīem tñmō intelligeret iō nō ait. Nemo bon⁹ nisi sol⁹ p̄: sed nemo bonus nisi sol⁹ de⁹. In p̄ris em̄ noīe: ip̄e p̄ se p̄ pn̄ciat. In dei x̄o et ip̄e et fili⁹ et sp̄s̄sc̄tus: quia trinitas vn⁹ d̄s. Situs x̄o et hitus et loca et tpa nō p̄prie s̄ translate ac p̄situtudines dicuntur l̄ deo. Nam et sedere sup̄ cherubin d̄: qd̄ ad sitū dicit. Et abyssum tanq̄ vestimentū amictus qd̄ ad hitū. Et anni tui nō deficiēt: qd̄ ad tps̄. Et si ascēdero in celum tu ibi es: qd̄ ad locum. Ad autē ad faciendū attinet: fortassis de solo deo verissime dicat. Sol⁹ em̄ de⁹ facit et ip̄e si sit: neq̄ patit̄ q̄tū ad ei⁹ s̄bam p̄tinet q̄ de⁹ est. Itaq̄ omp̄s p̄: oipotens fili⁹: omp̄s sp̄s̄sc̄tus nec tñ tres oipotētes: s̄ vn⁹ omp̄s. Et q̄ oīa: p̄ quē oīa: i q̄ oīa: ip̄i gl̄a. Quicqd̄ ḡ ad seipm̄ dicitur de⁹: et de singulis p̄sonis singl̄ d̄: id ē de p̄e et filio et sp̄s̄sc̄to: et s̄l̄ d̄ ip̄a trinitate: nō pluraliter s̄ singularit̄ d̄. Quā q̄ppe nō aliud ē d̄o esse: et aliud magnū esse: s̄ h̄ idē illi ē: et eē et magnū esse. Propterea sic nō dicim⁹ tres eēntias: sic nō dicimus tres magnitudines: s̄ vnam essentia et vna magnitudinē. Essentiaz dico: que vs̄ia grece d̄: quā vs̄itatus subam vocamus. Dicūt quidē et illi hypostasim: sed nescio quid volūt interesse inter vs̄iaz et hypostasim ita vt pleriq̄ nostrū q̄ hec greco tractant elo: quia dicere p̄sueuerūt: mian vs̄ian tris hypostasias: qd̄ est latine vnam eēntia tres subas. Quā necessitate tres p̄sone in trinitate dicantur.

¶ Capitulum IX.

¶ Ad q̄ n̄sa loquēdi p̄suetudo iaz obtinuit vt h̄ intelligat cū dicim⁹ essentiam: qd̄ intelligit cū dicim⁹ subam: nō audemus dicere vna essentia tres substantias: s̄ vna essentiam vel subam: tres autē p̄sonas. Quēadmodū multi latinū ista tractantes et digni auctoritate dixerunt: cum alium

¶ 79

¶ 103

¶ 101

¶ 138

¶ 11